

Důchody - je to složitější. Česko je na tom hůř než zbytek. A to ještě nepřijalo euro...

- CZ24 News | 30. ledna 2024

ČESKO: Tvrzení, že má mít většina českých důchodců dosti porovnatelnou životní úroveň jako v době, kdy chodili do práce, kterými se mělo argumentovat při loňském snížení mimořádné valorizace vládou, je podle ekonoma Lukáše Kovandy nutné zasadit do mezinárodního srovnání. Z toho totiž vyplývá, že je náhradový poměr průměrně vydělávajícího pracovníka v Česku pod průměrem zemí Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). A argumenty o vysokém zadlužení? Ekonom připomenul, že jakmile jde o euro, tak o nich podstatná část české vlády mlčí.

Verdikt Ústavního soudu, že při vládním snížení valorizace penzí ve stavu legislativní nouze nedošlo k porušení ústavního pořádku, opět zažehl téma nutnosti samotného vládního kroku. Ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL) rozhodnutí hájí a k situaci seniorů u nás [uvedl](#), že při pohledu na srovnání s dalšími státy „rozhodně nevycházíme vůbec špatně“. Ministr také seniory opakovaně [vyzýval](#) k „mezigenerační solidaritě“ a argumentoval tím, že je situace mnohých lidí „výrazně složitější než situace důchodců, kterým doposud byly jejich důchody o inflaci plně valorizovány“, a objevovala se rovněž argumentace hájící vládní krok s tím, že je v Česku vysoký podíl starobní penze k pracovnímu výdělku.

Takovýmto tvrzením však oponuje ekonom Lukáš Kovanda a upozorňuje, že nástup do penze a ukončení pracovní činnosti v Česku neznamena, že by se důchodci bez jiných úspor mohli těšit na odpočinek ve srovnatelných podmínkách, jaké měli, když chodili do práce.

Náhradový poměr v ČR, tedy rozdíl příjmu za ekonomicky aktivního života a státního starobního důchodu, totiž v Česku není ani zdaleka tak růžový, aby se většina seniorů měla v důchodu totožně jako v dobách, kdy pracovali, a jak Kovanda upozornil, náhradový poměr průměrně vydělávajícího pracovníka je v Česku ve skutečnosti pod průměrem zemí OECD. Ekonom navíc míní, že by v takové situaci zůstal navíc, i pokud by ke snížení mimořádné valorizace nedošlo.

„Například Portugalsko nebo Nizozemsko vykazují průměrný čistý náhradový poměr takřka stoprocentní. Portugalští nebo nizozemští důchodci tak v průměru berou takřka ty samé peníze, které si domů ve mzdě nosili, když ještě pracovali,“ upozornil ekonom.

V této otázce má být navíc vláda značně rozpolcená, jelikož na jednu stranu argumentuje hrozbou dalšího růstu zadlužení Česka, ale zároveň z téměř všech koaličních stran vyjma ODS zaznívají hlasy po co nejrychlejším přijetí eura, které bychom sdíleli i se zeměmi, kde se na zadlužení příliš nehledí.

„S Nizozemskem i Portugalskem chce podstatná část české vlády co nejrychleji sdílet měnu, tedy euro. To se česká vláda neobává, že takřka stoprocentní náhradový poměr v těchto zemích napáchá takovou hospodářskou škodu, že jejich předlužení stáhne dolů i společnou měnu?“ ptá se ekonom.

„Pokud ne, proč by měl markantně nižší, takřka jen poloviční náhradový poměr páchat hospodářskou škodu v Česku? Když je navíc jak Nizozemsko (dluh 50 % HDP), tak zejména Portugalsko (112 % HDP) už teď výrazně zadluženější než Česko (44 % HDP),“ připojuje.

Loňské snížení mimořádné valorizace vláda zdůvodňuje i tím, že náhradový poměr (podíl

starobní penze k pracovnímu výdělků) je v Česku už tak příliš vysoký.

Jenže náhradový poměr průměrně vydělávajícího pracovníka je v Česku ve skutečnosti pod průměrem zemí OECD (viz níže), kde... pic.twitter.com/oTjcu3G2ja

— Lukáš Kovanda (@LukasKovanda) [January 27, 2024](#)

Ekonom Dominik Stroukal v loňském roce v rozhovoru pro server České důchody [k tématu výše důchodů uvedl](#), že se sice lidé budou moci na důchod od státu spoléhat i do příštích let, otázkou však již je, nakolik se jim propadne životní úroveň při vstupu do penze. „Je možné se spoléhat na důchod od státu, ale ne na zachování životní úrovně srovnatelné s tou, kterou jsme zažívali v zaměstnání. Stát má magickou moc zdaňovat, takže vždycky nějaké peníze sežene, ať už ze současných daní či budoucích daní skrze zadlužování,“ podotkl.

Podotkl, že nalézt balanc mezi tím, aby se seniorům životní úroveň v důchodu příliš nepropadla, a tím, aby to nebyl příliš vysoký tlak na ekonomiku, není ani zdaleka jednoduchý. „Problém je, jestli chceme, abychom za třicet let vypláceli náhradový poměr padesát procent. Ty vyšší daně totiž nejsou zadarmo. Nejenže to někdo reálně musí zaplatit, ale obecně brzdí ekonomickou aktivitu a růst a s ní životní úroveň nejen pracujících, ale nakonec i důchodců,“ zmínil.

A dodal, že „kde je ten správný trade-off, je otázka, kterou nejde vyřešit“. „Ale určitě není možné se spoléhat na to, že jenom zvedneme daně a zachováme stejný náhradový poměr, aniž se to podepíše na ekonomice. To nejde,“ míní Stroukal.

Ústavní soud situaci důchodců [ohodnotil](#) při posuzování vládní novely jako „nelehkou“, avšak současně podle něj prý „nelze přehlížet, že v důsledku minulých opakovaných zvýšení důchodů na ně inflace dopadá o něco méně intenzivně než na některé jiné skupiny osob“.

„Nelze přehlížet ani pohled mezigenerační solidarity, tedy solidarity současných příjemců důchodů s dalšími generacemi, z jejichž odvodů se důchodový systém nyní financuje. Existuje proto společný zájem na tom, aby systém důchodového pojištění jako celek byl vyvážený, spravedlivý a udržitelný nejen aktuálně, ale i v budoucnosti,“ uvedl Ústavní soud a ukázal na důležitost stability a vyrovnanosti státního rozpočtu a veřejných financí.

Ekonom Lukáš Kovanda však varoval před tvrzením, že kvůli valorizacím důchodci nikterak nezchudli. Poukázal, že podle dat Českého statistického úřadu se loni průměrný starobní důchod zvýšil o 12,4 %, ale míra inflace seniorů dosáhla 13,6 %.

„V letech 2014 až 2022 si senioři rok co rok reálně soustavně polepšovali, takže lze říci, že jejich životní úroveň každoročně stoupala. Od roku 2014 až právě do předloňska totiž roční nárůst průměrné starobní penze vždy převyšoval roční míru důchodcovské inflace,“ uvedl Kovanda pro CNN Prima NEWS s tím, že vloni důchodci reálně zchudli nejvíce od roku 2012.

[ZDROJ](#)